

Ny rapport foreslår endringer i innsigelsessystemet

KS 22.09.2026

Dagens system for innsigelser i arealplanlegging fungerer ikke godt nok. Det er komplisert, og det nasjonale rammeverket er for lite koordinert, viser en ny rapport utarbeidet av Asplan Viak og DLA Piper på oppdrag fra KS.

Rapporten et «Velfungerende system for innsigelser» har undersøkt hvorfor innsigelser oppstår. Tidligere utredninger har beskrevet hvordan innsigelser håndteres, men denne rapporten ser på de underliggende årsakene.

Innsigelsessystemet er et viktig demokratisk verktøy, men det trengs tiltak slik at ordningen blir det den er ment å være. Derfor er vi svært glade for at denne rapporten foreslår konkrete tiltak for forbedring, og at tiltakene samsvarer godt med det våre medlemmer har påpekt som utfordringer, sier styreleder i KS Gunn Marit Helgesen.

Foreslår tiltak

Rapporten foreslår tiltak innenfor tre hovedområder for å forbedre systemet. For det første må bruken av innsigelser strammes inn til sitt egentlige formål. Gråsoneinnsigelsene må reduseres, og tekniske innsigelser må fjernes helt. For det andre trengs det forenklinger og bedre nasjonal koordinering. Antallet styringssignaler og veiledere må reduseres for å gjøre systemet mer oversiktlig.

Til sist konkluderer rapporten med at det er nødvendig med regelverksendringer. Selv om innsigelsessystemet har en viktig demokratisk verdi, er utfordringene for store til å kunne løses med justeringer i praksis alene. Det kreves grunnleggende systemendringer.

Vi ser frem til et samarbeid med kommunal- og distriktsdepartementet om oppfølging av rapporten. Vi er alle tjent med å verne om den demokratiske verdien av instituttet, få ned saksbehandlingstid og samarbeide om en ryddesjau, sier Helgesen.

Systemutfordringer

Rapporten identifiserer viktige systemutfordringer. Blant annet brukes innsigelser til langt mer enn det som er hovedformålet. Det nasjonale rammeverket er for omfattende, med blant annet 16 ulike tematiske veiledere som ikke er godt nok samordnet.

Videre skjer endringer i rammeverket løpende og usystematisk. Dette skaper et stort rom for skjønn og fører til ulik praksis nasjonalt. Rapporten avdekker også et stort sprik mellom forventningene til dialog i planprosessene og de ressursene kommunene har til rådighet.

I rapporten blir innsigelser delt inn i tre kategorier. «Klare innsigelser» er saker der kommunen bevisst utfordrer nasjonal politikk. Dette anses som en demokratisk kvalitet ved systemet. «Gråsoneinnsigelser» er saker preget av skjønn, der det er vanskelig for kommunene å forutse interessekonflikten. Den siste kategorien er «tekniske innsigelser», som handler om rene feil eller mangler i planforslaget.

Les rapporten: [Velfungerende system for innsigelser](#)